

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten (IV., Egyetem-utca 4. szám, földszint) és minden könyvkereskedésben kapható:

IFJÚSÁGI OLVASMÁNYOK.

- Almásy János.** *Magyar közmondások.* Kötve 2 K 80 f.
- Baksay Sándor.** *Dáma.* Történeti korkép. Kimmach László eredeti rajzaival. Vászonskötésben 6 K.
- Cox György.** *Görög regék.* Angolból ford. Komáromy Lajos tanár. 90 nagyrészt eredeti képpel. Díszes vászonkötésben 7 K.
- Cottin Mme.** *A szibériai száműzöttek.* Franciából fordította György Aladárné 1 K 60 f.
- Csiky Gergely.** *Görög-római mythologia.* Képekkel Kötve 5 K 50 f.
- Czimer Károly.** *A művelődés és művészet története.* A művelt közönség és ifjúság számára. Gazdagon illusztrálva kötve 4 K.
- Defoe Dániel.** *Robinson Crusoe élete és viszontagságai.* Hatodik kiadás. Paget Walter 120 rajzával. Vászonsba kötve 4 K 80 f. Díszkiadás falemezes kötésben 8 K.
- Eckstein Ernő.** *A Claudiusok.* Átdolgozta Gaal Mózes. Goró Lajos rajzaival. Két kötet 3 K 50 f.
- Emlékkönyv.* Magyar költők szemenszedett mondatai. Kötve 2 K.
- Életiskola.* Gyöngymondatok, aranyigazságok, remekírók munkáiból. 2 kötet Kötve 4 K.
- Gaal Mózes.** *Csontos Szigfrid és Berni Detre.* Két elbeszélés. Negyvenkilenc képpel. Vászonskötésben 2 K.
- *Hún- és magyar mondák.* Gyulai László rajzaival. Díszkötésben 2 K 50 f.
- Gyöngyösi László.** *Arany János élete és munkái.* Az ifjúság számára. Számos illusztrációval. Kötve 6 K.
- Jakab Ödön.** *A két imposztor.* Elbeszélés az ifjúság számára. Neogrády Antal rajzaival. Kötve 4 K.
- Jókai Mór.** *A magyar elődökből* 1 K 60 f.
— *Népvilág* 1 K 60 f.
— *A Varchoniták* 80 f.
— *A kalóz király* 80 f.
— *A kőszívű ember fiai* 4 K 80 f.
— *Törökvilág Magyarországon* 4 K.
— *Erdély aranykora* 2 K 40 f.
— *Egy magyar nábob* 4 K 80 f.
— *Kárpáthy Zoltán* 4 K 80 f.
— *A régi jó táblavirág* 3 K 20 f.
— *Az új földesúr* 3 K 20 f.
- Jósika Miklós.** *II. Rákóczi Ferenc.* Az ifjúság számára. Átdolgozta Gaal Mózes. 6 képpel. Vászonskötésben 4 K 40 f.
- Kisfaludy Sándor.** *Regék a magyar elődökből.* 40 képpel. Vászonskötésben 2 K.
- Költők Lugasa.* Az újabb magyar költészet termékeinek képekkel díszített gyűjteménye. Több mint 70 művészi kivitelű és gyönyörű illusztrációval és aquarell-cimképpel, pompás díszkötésben, arany-metszéssel 8 K.
- Laurie A.** *Diák-élet Angolországban.* Fordította Hegedüs P. 25 képpel Vászonskötésben 5 K 20 f.
- Macé János.** *Egy falat kenyér története.* Levelek az ember életéről. A 79. francia kiadást fordította Zsigány Árpád. 8 képmelléklettel. Vászonskötésben 4 K.
- Mouton Jenő** (Merinos). *Cougourdan Márius.* A «Boldogasszony» hajó kapitányának utazásai és kalandjai. Franciából fordította Sárossy Béla 40 képpel. Vászonskötésben 4 K 40 f.
- Dr. Márki Sándor.** *Erzsébet Magyarország királynéja* (1867—1898). Negyedrét alakban, 6 nagy képmelléklettel és 38 a szövegbe nyomott kisebb-nagyobb képpel. Díszkötésben 10 K.
- Toldy László.** *Magyar Szt. Erzsébet élete.* Képekkel. Kötve 2 K.
- Toecsek Helén.** *A bujdosó fia.* Nyitrai báró Tóth Ferencz eredeti «emlékiratai» nyomán. Az érettebb ifjúság számára Díszkötésben 2 K.
- Vértesi Arnold.** *A felkelő nap országa.* Regényes utazás Japánban. Vászonskötésben 4 K.
- Vörösmarty.** *Zalán futása.* Tíz énekben. Gyulai László által rajzolt 12 képpel. Díszkötésben 3 K 20 f.
— *Zalán futása.* Tíz énekben. Gyulai László által rajzolt 12 képpel. Díszkötésben 3 K 20 f.
- Verne Gyula.** *A Robinsonok iskolája.* Második kiadás Kötve 3 K 60 f.
— *Sztrogoff Mihály utazása Moszkvától Irkutskig.* Fordította Szász Károly. 82 képpel. Kötve 4 K.
— *Utazás a föld körül nyolczvan nap alatt.* 51 képpel. Vászonskötésben 4 K.
— *Cascabel Caesar.* Fordította Huszár Imre. 84 képpel. Kötve 5 K 50 f.
— *A hóditó Robur.* Fordította Huszár Imre 44 képpel. Kötve 3 K 60 f.
— *A tizenöt éves kapitány.* Képekkel Kötve 4 K 40 f.
— *Két erü vakáció.* 90 képpel. Fordította Huszár Imre. Köve 5 K.
— *Sándor Mátyás.* Regény. Fordította Huszár Imre. Benett L. eredeti rajzaival. Kötve 6 K 40 f.
— *A lángban álló szigetenger.* Franc. ford. Huszár I. 47 képpel. Kötve 3 K 60 f.
— *A Jangada.* Nyolcszáz mérföld az Amazonon. Képekkel. Fordította Visi Imre. Kötve 4 K 80 f.
— *Várkastély a Kárpátokban.* Regény. Fordította Huszár Imre. 39 képpel. Kötve 3 K 50 f.
— *Az úszó sziget.* Regény. Fordította Gaal Mózes. 79 képpel Kötve 5 K. 20 f.
— *Utazás a föld középpontja felé.* Ford. Beöthy Leó. 64 képpel. Kötve 4 K.
— *Nőtelen család.* Fordította Huszár Imre. 80 képpel. Kötve 6 K 40 f.
— *Öt hét leghajón.* Utazás Afrikában. 73 képpel. Kötve 4 K 40 f.
— *Haza, Franciaországba.* — *Gil Braltar.* Fordította Huszár Imre. 39 képpel Kötve 4 K 40 f.
- Vámbery Ármán.** *Indiai tündérmesék.* Érdekes olvasókönyv az érettebb ifjúság számára. Vászonsba kötve 4 K 80 f.
- Wohl Stephanie.** *Regék.* Leányok számára. Goró Lajos rajzaival. Díszkötésben 6 K.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám. Kéziratokat nem adunk vissza.
Fél évre... 4 kor. 80 fill.		
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		
Megjelenik minden vasárnap.		
Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.		

AZ UTOLSÓ LANTOS.

Regényes korrajz. Irta Gaal Mózes. 11

XIV.

Szondi két apródja.

Mi történt ezalatt Sebők deákkal?
Puskás Józsinak hívták azt az elszánt legényt,
aki ajánkozott a földalatti útra.

Sebők két fátylát gyűjtött, egyiket ő fogta kezébe, másikat a közvitéz markába nyomta. Ő ment elől, a legény nyomába. Egymás mellett nem fértek volna el, mert a folyosó szűk volt s az oldalfalak beomlása itt-ott még szűkebbé tette.

Hosszú félóra múlva végére jutottak.
Tíz fok lépcsőn kellett csak felmenniök s a rejtékajtó előtt álltak.

Sebők fülét már az első lépcsőnél különös hangok üték meg.

Először azt hitte, hogy a remete mormogja éjjeli imádságát, de csakhamar második és harmadik hang is hallatszott.

Intett Puskásnak, hogy álljon meg.

Ő maga pedig a fátylát falnak támasztotta s nesztelenül feljebb hatolt s fülét az ajtó nyílásához tevte.

Nem a remete imádkozott, hanem három janicsár káromkodott cifra török nyelven. Már pedig az imádság és káromkodás között, amint tudjuk, lényeges a különbség.

Sebők tovább hallgatózott.

Éhesek és szomjasok voltak az atyafiak s azt hitték, hogy a vadászlakban emberfélék találnak, aki harapni valót szép szóra vagy fenyegetésre bizonyosan fog adni.

A vén remete csak fagyökérral meg vadalmá-

val szolgálhatott. Emiatt a janicsárok éktelenül megharagudtak reá és boszúból kikötötték egy vastag fához, hogy bőjtöljön ő is egy-két napig.

Sebők gondolkozóba esett.

Mit csinálnak nekik a három törökkel? Birnának velök, de ha előlépnek, elárulják a rejtékajtó titkát, a három közül csak egy is vegyen valamelyes mód egérutat: — el van veszve Temesvár.

Két óráig vártak.

A törököknek eszök ágában sem volt, hogy tovább álldogáljanak, esibukot szedtek elő s a ház közepén gyűjtött tűz mellett kuporogtak.

Sebők újra felment hallgatózni.

Az egyik janicsár kiment kémleni, hogy jönnek-e a többiek már, kiket valami húsért küldtek a szomszéd helységbe.

Sebők észrevette, hogy itt nincs vesztegetni való idő. Eloltotta a fátylát, hívta Puskást s a másik pillanatban már a tűz mellett esibukozó janicsárokra rohantak. A harc rájuk nézve szerencsés eredményű volt. Azoknak ugyan nem kellett az árnyékvilágon több vacsora, ha csak Mohamed paradicsomában rá nem éhezett a foguk.

Az ajtó küszöbén találkoztak a kiküldött janicsárral. Sebők hatalmas ütése földre terítte azt is s ök az erdő homályában eltűntek, reggel pedig mind a ketten — Achmed táborában ébredtek fel, ha ugyan volt idejük éjjel aludni is.

Cirkáló őrző fogta el. Hűsz ellen kettő semmit sem tehetett.

Achmed kegyelmező kedvében volt, éppen akkor bocsátotta el a fehér zászlós magyar követet. Nem törette gúzsba, hanem derék lánczemekkel fűzte magához szorosabban.

S vitte tovább a többivel.

Tíz napig mulatott az elfoglalt várban; az utolsó nap szemlét tartott a zsákmány felett, kiválasztotta a 12 legdelibb magyar ifjút, a hat legszebb paripát s elküldte a jó barátjának, Ali, budai pasának, ki Drégely ellen vonult a hatalmas padisah parancsából.

A tizenkét magyar ifjú között volt Sebők deák is.

Ali megörült a szép ajándéknak s a hírre, hogy Achmed Temesvárt elfoglalta, még inkább

Ő MENT ELŐL, A LEGÉNY KÖVETTE.

feltüzelve kettős erővel lödöztette a sásfészket. Ennek nevezte Drégelyt a büszke pasa erejének túlzott érzetében.

Márton, orosz papot előhívatta s felküldötte követségbe Szondihoz:

— Mondd meg, gyaurlap, a várkapitánynak, hogy sem vesztét, sem kárát nem óhajtom. Mondják, hogy vitéz ember s én a vitézséget még a gyaurlapban is tiszteltem. Adja fel a hitvány fészket, ennél okosabbat nem cselekedhet.

Márton, orosz pap felment a várba Ali üzenetével s nemsokára visszajött a Szondiéval:

— Hiába kívánja Ali Drégely feladását. Szondi Györgynek egy élete van s ha száz volna, úgy sem hagyná el Drégely falait élve soha. Vija

tovább Ali s ha üszköt vetett a falakra s rommá lövette egészen, akkor is lesz még Szondinak ideje gondolkozni, hogy mit tegyen Drégely várával.

Tizennyolc napig törette a falakat Ali.

Sok jó vitéze hevert már a pasának a drégelyi mezőn. Tizennyolcadik nap reggelén két turbános fogoly két szép fiúval jött Ali táborába.

Szondi két apródja volt a két szép fiú.

Szondi küldötte a török pasához, hogy viselje gondjukat. Sajnálta őket, hogy olyan fiatalon haljanak meg. Számított Ali lovagiasságára, hogy az ártatlan gyermekeket nem bántja.

Alinak megtetszett a jámbor arcú két apród, sátorába hívatta, szép török ruhába öltöztette s elhatározta, hogy felneveli — magának őket.

Drégely vára füstölgő rommá vált, mikor Ali győzelmet ültetett a szomszéd napsütötte dombon.

A két fogoly apród szomorú arcával, reszkető húrjával, síró énekével mulattatta magát a diadalittas Ali.

A magyar foglyok egymás mellett hallgatagon álltak, szemökből a keserű fájdalom könnyje esordult ki az ismerős hang hallatára.

Sebők deák kezét égette a hideg bilines.

Ha ő most lantjának húrjaiba kaphatna s elzenghetné azt a mérhetetlen fájdalmat, mely abban dül!... Kincses Kassa városából megszökött, pedig szerető feleség, kétesztendősi fiúcska, boldog élet volt ott mindennapos barátja. Miután néha-néha oly mondhatatlan

hévvel vágyott, aminek hiányát néha oly pótolhatatlanul érezte, az mind!... mind megvolt s mégis! Hírül jött a török hadjárat, Temesvárt ostromolja Achmed, Drégely ellen indul Ali!... A hazát újra veszély fenyegeti, a hazának lelkes, buzgó, áldozatra kész vitézekre van szüksége! Lantos kell, hogy a halottba is visszakiáltsa az életet s az élőnek felforralja minden csepp véré, a haza állapotára irányozza minden gondolatát. Táborról-táborra, várból-várba lopódzó lantos kell, aki az őrtüzek világánál megpengeti lantját s óriásoknak festi az apákat, hogy buzdúljanak a törpe unokák.

Ez mind, de mind átviharzott a lelkén Sebők deáknak.

A tehetetlenség kínzó tudata gyötörte. Ez tette az ő rabságát még keservesebbé.

A két apród mellé Ali egy magyar rabot rendelt, hogy szolgálja őket.

A csasz végig mustrálta a sok mord arcú katonát s végre Sebők előtt megállott.

Levette kezéről a vasat s a két apród sátorába vitte.

— Ez a gyaurlap lesz a szolgátok, szép gyerme-

Sebők a lantot vissza tette helyére, mindkettő könnyezve szoritotta meg kezét a felismert — Lantos Sebestyénnek.

E naptól kezdve jó barátok lettek, édes szóval, szomorú nótával, jobb reménnyel vigasztalták egyhangú napjaikat, a török rabság keserűségét.

Ali a két apródnak megparancsolta, hogy készülődjenek fel, — Budára küldi őket, palotájá-

ALARIKOT A BUSENTO MEDRÉBE TEMETIK.

kek, így parancsolja a hatalmas Ali, a budai pasa.

Alig ment el a sátorból, a két fiú Sebők nyakába borult és keserű könnyeket hullatott.

Nem tudták, hogy ki, mi, csak azt, hogy magyar rab s ez elég volt a közös szeretetre.

— Mikor estél fogságba? — kérdezték a testvérek Sebőköt.

Ő elmesélte Losonczy István halálát, Temesvár elését s mikor a beszéd rosszul esett szívének, elővette a sátor szegletében levő lantot s elénekelt a szomorú históriát.

A két apród bámúlva hallgatta végig s mikor

ban ad lakást. Ha kedvök van, a rabot is magukkal vihetik, mert neki Eger ellen kell vonulnia s nem szeretné őket is kitenni a veszélynek.

Sebők nem akart menni, őt Eger felé vonta a szíve, kérte két barátját, ne kívánják őt Alitól.

A két apród nehezen egyezett bele az elválaszába, de Sebők kérésének nem tudtak ellenállani.

Egy szavukba került és a gyaurlap szolgát felváltatta Ali egy másik, ügyesebb, szolgálatra készzebbel, Sebőköt pedig Mustafa agának adta — fegyverhordozóul.

Igy került Eger alá.

(Folyt. köv.)

FÖLDÖNJÁRÓ CSILLAGOK.

Kint a ligetben járok a minap;
Hullámzik a nép, tarka sok kalap,
Megannyi gomba (némelyik bolond)
Rajzik körültem, lebzsel és tolong.
Delnők, urak feszengenek vegyest,
Vidám arcok, miket pirosra fest —
Nem a szabadnak tiszta levegője,
Zúgnak, kacagnak hátra és előre.
S amint az utat széttekintve mérem,
Lángész les rám majd minden utca szélén.
A hullámzó tömegben hempereg
Ihletre vágyó nagy művészsereg.
Talán az őszi napfény csalt ma ki
Toll s tinta vékonypéznü bajnoki?

Im ott jön egy! Még ifjú és deli,
Kalapját bal kezében lengeti.
Roppant haját szerelmesen zilálja
Az alkonyszellő esélcsapongó szárnya.
Arca oly érdekesen halavány!
Ha szólna: elmerengenél szaván.
Arcára sok bánatnak hinti árnyát,
Csüggedten leereszti testi szárnyát:
Két hosszan csüngő karját — s felragyog
Nedves szemében: Én költő vagyok!
Nyakkendőjébe szúrt kicsinyke lant...
Megpendül az is, majd ha daloland.
Kiszolgált felleghajtó foly le vállán,
Hajdanti bársonya fakó szívárvány.
Nadrága kurta, — hosszú ám reménye!
Gallérja csillog, kivasalta nénye.
Egy hervadó virág csügg melle balján;
Törzsét előredönti szinte kajlán,
És úgy lebeg tovább az utcavégig,
Hol természetes kofának sátra fénylik.
A költő hirtelen zsebébe nyúl —
S az esti pirban, amint alkonyúl:
Néhány fillérnyi szilvát zsebre vág,
S mint a bolond: szalad, lohol tovább.
Mig fellázadt hasát engeszteli,
Nagy szíve új érzéssel lesz teli.
— Tied a múlt, ábrándos kis dalár!
Ismerlek: te a lírikus valál.

Amott a másik. Ó, ez nem mereng,
De mintha kergette volna, úgy kereng.

És szímatol, mint vizsla nyúlhyomon,
Előre s hátra nyargal olykoron.
Fürkészve néz szemébe bárkinek,
Hogy sok szegény megdöbben és remeg,
Nem ismert bűnnek érzi terheit,
Azt gondolván: titkos rendőr ez itt!
Pedig csak arcjátékot kémlel ő,
Latolva: mennyi fejbe' mily velő?
A barna haj, a szőke fürt, szemek,
Lélektanilag mire intenek?
Hogy lép az úr? Hogy baktat a szegény?
Hogy lejt tagját a lány, a legény?
Két jó barát miként szorit kezét?
Hogy néz az, akit gyűlölet vezet?
Hogy lop diót az a vásott kölyök?
A tüntető tömeg hogy hömpölyög?
Mindent, mit a világ vásári képe
Borzalmas tarkaságban tár elébe,
Mindent, mit ember gondol és mutat.
E fürge kis legény vizsgál, kutat.
S mit észlel: azt serényen jegyzi fel,
Mert amit lát, azt neki tudni kell!
Midőn pedig leszáll a drága este,
A kis legény ki van cifrára festve:
Hol sült paraszt, hol szolga, hol vitéz,
Hol szót se szól, hol meg jambust idéz.
Ott a világot hirdető padon
Majmolja önmagát dűsgazdagon.
S ha vége van a nagy komédiának,
Padlásszobában gyertyát gyűjt magának
És társadalmi, hős, történeti
Tragédiáit vígan pergeti.
Futtatja őket száz pályázaton,
Ma elhasalt ötön, — holnap haton!
De eszme-árja nem lel gátakat,
Ha van papír: buzog, forr és dagad.
Bár szíve telve, gyomra, haj, üres!
De «karmolásból» pár garast keres.
Így játsza végig szürke életét,
Bohózat az, sok benne a «betét.»
Másnak bohóság, neki gyötrellem...
— Ismerlek téged is, kis emberem!
Mint titkos drámairól élsz közöttünk,
De élve, csak mint rossz színészt ütöttünk.

Oláh Gábor.

ÚTI RAJZOK ÉS TANULMÁNYOK.

Irta Jászai Rezső dr.

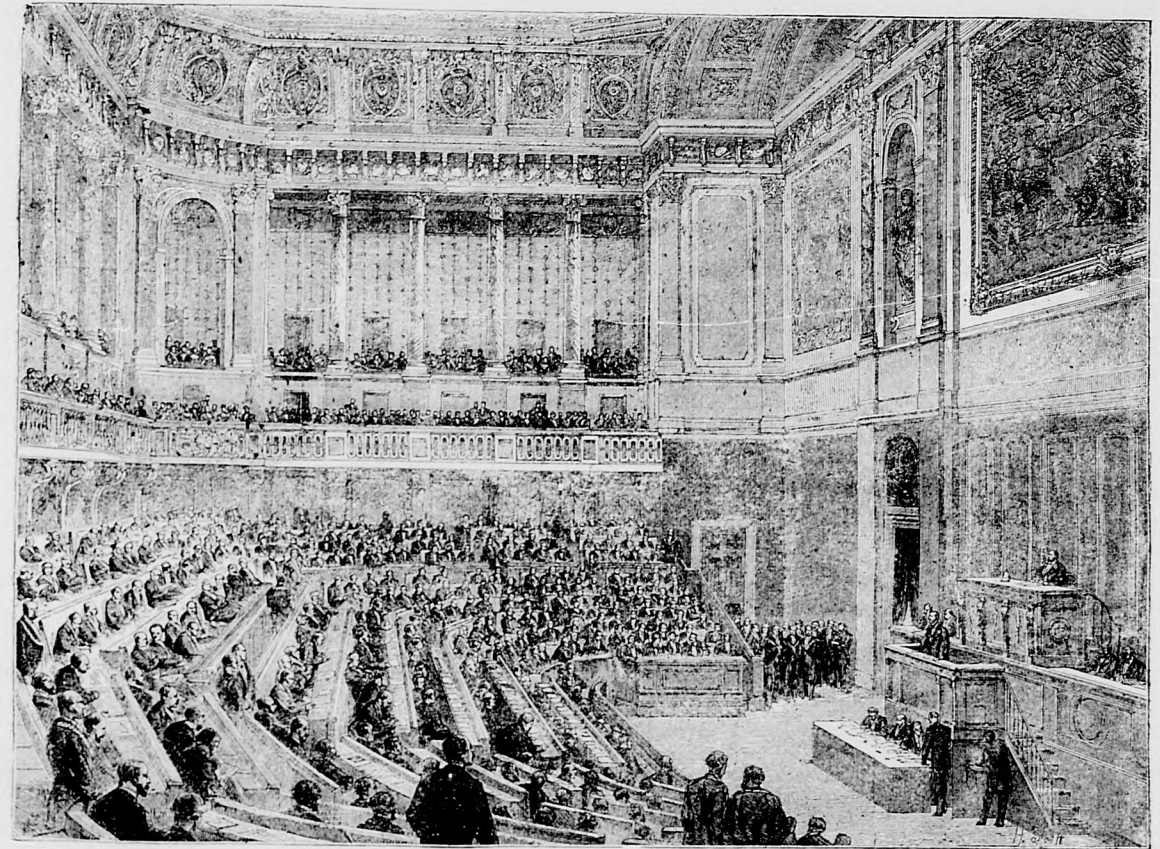
22

Emlékirataiban mondja, hogy «a király és a királyné appartementje a lehető legkényelmetlenebb volt. Lakosztályaik a legsötétebb, legdohosabb, legbűzősebb fülkék voltak.» Maga Saint-Simon is ilyen sötét és szűk fülkét kapott, hová világosság, de még levegő is alighogy be-

zésekről suttogtak az udvarban s igazuk is volt, csakhogy a tündérpalota egészségtelen viszonyai szolgáltatták a mérget.

Mindennek daczára csak az volt a boldog, az irigyelt ember, a ki itt lakhatott.

A tétlenkedők itt ögyelegtek egész nap; hol az előszobákban, hol a lépcsőkön, vagy az udvarban, vagy az istállókban, vagy a kutyaólokban. Fődolog csak egy volt: hogy a «Napisten» egy

A NEMZETGYŰLÉS TANÁCSSTERME VERSAILLESBEN.

hatolhatott. Írószobájában nappal is gyertyát égetett, hogy dolgozni tudjon. S hozzá még a palota túlszűfoltása. Mintegy ötezer ember tanyázott itt állandóan a földszinttől kezdve egészen a padlásszobákig. A levegő megromlott, bűzös lett, minden illatszer és füstölés daczára. Egyes fülkéket — pedig szép számban voltak — szellőztetni sem lehetett s így a ragadós nyavalyáknak valóságos melegágyai voltak ezek az ürgelyukak. A túlesigázott, az élvezetekben elpetyhüdt természet nem tudott ellentállani a kór romboló hatásának s így a halálozások gyakoriak és váratlanok valának. Ilyenkor mérge-

sugarat nekik is juttasson, hogy ingyen élhessenek.

Micsoda fényes társaság volt ez, midőn kiöltöztek ragyogó ruháikba, midőn magukra veték igazgyöngyeiket, arany-ezüst ékszereiket, drágaköveiket vagy hamis gyémántjaikat; micsoda válogatott társaság! Csupa elegancia, csupa finomság, csupa művészet minden mozdulatuk, minden szavuk. De csupa hazugság is az egész. S a «Napisten» olyan boldogan mosolygott le rájuk; mindegyikhez volt egy jó szava.

Kövessük egy pillanatra a forradalom történetének páratlan Cicerónéját, Taintet, milyen volt

ezeknek az embereknek a napi foglalkozása, szórakozása, milyen volt ez a hirhedt versaillesi élet?

Jóformán lehetetlenség leírni azt a rengeteg szolgál-, segéd- és ki tudná megmondani még miféle személyzetet. Vannak, a kiknek más dolguk nincs, mint a köpenyt és a botot odanyújtani a nagy Énnek, mikor sétára indul; mások csak megfésülnek és megtörülgetik reggelenként; megint mások a szobák agarait gondozzák; vannak, a kiknek egyéb dolguk nincs, mint a szoba sarkában állani; mások járnak-kelnek a szobákban, hogy díszes ruháikkal azoknak még nagyobb díszet adjanak.

De ez még csak a szolgálhad. Tessék ide venni még az éhes főuraknak és mindenrendű még éhesebb uraknak légióját, kiknek valamikor volt vagyonuk, de a kik a király környezetében, annak a kedvéért mindenüket elverték s most mint züllött kliensek a királyi asztal morzsáiból élnek, kik nem megvetendő kegydíjat húznak a nyomorult nép még kevésbé megvetendő adójából; tessék még ide venni a királynak gyalog és lovas testőrségét, őrségét, csendőrségét, testőri csendőrségét, csendőri testőrségét, kapuőrségét; lovait és lovászait, istállóit és lovardáit; a kopóknak a vadászat különböző ágaira külön betanított ezreit; azt a sok orvost, sebészt, gyógyszerészt, szemészt, műtőt, párolót, lábfiizamodás- és tyúkszem-gyógyítót, káplánt, alamizsnást, gyóntatót, hitszónokot, énekest, tánczost, zenészt, könyvtárost és Isten tudja még kicsodát; a konyhaszemélyzet egész hadseregét és az ember elszédül a háztartás e hallatlan pompáján, a pazarlás e hallatlan örültségén. Nem kevesebb kiadás ez, mint évente 40—45 millió frank, mai érték szerint legalább kétannyi!

A király — mindhárom Lajos egyformán — a mindennapi élet formáságai közt valóságos bábbá lett. A fölébredés első pillanatától az éjszakai nyugvás utolsó pillanatáig minden a legnagyobb pontossággal és a legunalmasabb ismétlődéssel ment. Minden csupa ceremónia és hazugság. Mindenki csak néz és hízeleg, egyedül a király cselekszik. De kicsoda cselekvés az, melynek mindig egy sereg nézője van hivatalból. Taine kiszámította, hogy a király körül fölkelése, lefekvése, sétái, vadászata, játékaival a szolgálattelvők nagy seregén kívül legalább ötven vagy száz nagyúr forgolódott.

S vajjon mi a napi foglalkozása a nagy Énnek s az egész környezetnek? Szórakozás és mulat-

ság, egész a csömörig, az unalomig. Maga a Dauphine panaszkodik, hogy ebédétől kezdve, tehát egy órától kezdve éjjel után egyig vagy még tovább nem vonúlhat vissza termeibe a folytonos mulatság miatt. Örökös vadászat, utazgatás egyik kastélyból a másikba, színelőadás, tánczvizgalom, fogadás és fogadtatás, kirándulások és így tovább napról-napra. Naponta alig maradt egy órája a királynak a komoly foglalkozásra.

Versaillesben XVI. Lajos korában hetenkint háromszor van színelőadás, kétszer táncmulatság és kétszer nagy estély. A ki nem tánczolt, az kártyázott. Némelyik egész vagyont vesztett el egy éjszakán át. — Így Chartes herceg egy ily játékestélyen nyolezezer louis d'ort. XVI. Lajos felesége egy alkalommal húszszer arany tallért, mire már a király is bizonyos kis szemrehányással kérdezte tőle: «Ugyan Madame, mennyire menne ez évenként?» — Bizony nem kevés vagyon úszott el a versaillesi kártyaestéken, nem kevesen gazdagodtak meg ily módon, sőt mondhatjuk a csalásnak, a hamis játéknak nem alaptalan gyanúja nélkül. Kártya mellett erősen burnóztak vagy dohányoztak. Nemesak a férfiak, hanem a főúri hölgyek is. — Úgy pipáztak, mint a katonák, mondja róluk Saint Simon. XIV. Lajos leányai a svájcei testőröktől szokták kölcsönkérni a pipákat s azokból füstöltek versenyt a többi testőrrel.

A szórakozásnak egy szelidebb neme volt az utazgatás s a séta a gyönyörű versaillesi kertekben. XIV. Lajosnak kedvenc kiránduló helye volt a Versailles-től nem messzire épített kis és nagy Trianon és Marly. — Ez utóbbi különösen pazar berendezésű, mely egykor csak a «kigyók, varangyok, dögök odúja» volt, de a szeszélyes Én egy kis paradicsomot csinált belőle. Ilyenné tette a Grand Trianont. A másikat, a Petit Trianont XV. Lajos építtette Dubarry grófnőnek.

A versaillesi kertek a francia műkertészet remekei. Le-Notre műve ez, ki «a természetet megrendszabályozta», megfosztotta minden természetességétől. A kertek mondhatni eredeti állapotukban vannak. Igaz, hogy Napoleon elhanyagolta azokat, de Lajos Fülöp a régi ruhájukba öltöztette s azóta is ezt az egyszabású ruhát viselik. E ruha minden más, csak nem természetes. Torzítás, mely elfojtja vagy elrejti a természet szépségeit.

Azok a gyönyörű gyertyánfák, melyek oly

szívesen terjeszkednének szerte, örökös nyírásnak, nyesegetésnek vannak alávetve. Mert az ő megrendelt hivatásuk az, hogy egyenes falakat és szőnyegeket alkossanak. Másokból vázákat vagy geometriai alakokat erőszakol a kertész-olló; ismét másokat eltörpít, nevetségesekké tesz a különczködő izlés. De elvégre is e dologban dönteni lehetetlenség. Teljesen az egyéni izlés dolga, vajjon a szabadon növény, a természetnek hódoló angol parkrendszert tartja-e valaki szebbnek és kellemesebbnek, vagy erőszakoskodó, de azért szépségek nélkül korántsem szükölködő műkertészetet?

Itt minden a társaság, a társas élet szempontjából volt berendezve. XIV. Lajos azt akarta, hogy a kertek második szalonul szolgáljanak, a hol ő és kísérete a legnagyobb kényelemben járhat-kelhet a legcsekélyebb nehézség nélkül. Azt az utakat nagyon, de nagyon széleseknek hagyták, hogy a nagy kíséret a királylyal egyvonásban haladhasson, akármerre mozduljon is.

A ki egyedül sétál e széles úton, nem érzi magát kertben, de jól sem érzi magát, mert valóban csak nagy társaságok számára vannak berendezve. Minden nagyszabású. A pázsitos terek, a virágszőnyegek, az egymást keresztező fasorok, a pihenő helyek, a zöld lugasok, a vízmedencék, a szökőkútak, az utak mentén elhelyezett virágvázak, a szobrok és a vízművek nagyszerű alkotásai.

A szökőkútak páratlan szépségű látványosságot nyújtanak. De ez a látványosság minden alkalommal tizezer frankot emészt meg, miért is csak minden hónap első vasárnapján gyönyörködhetik bennük a közönség, mely ilyen alkalmon valósággal előzöni a kerteket.

Valódi szobrászati remek a Toilette d'Apollon, nemkülönb a nimfáival fürdőző Diana, a Sárkány, Latona és a Basin de Neptune öt óriási szoboresoporttal.

Micsoda tündéri látvány lehetett az, midőn a szökőkútak magasra szökkenő kristályesöppjei megfűrödve a nap ragyogó sugaraiban visszahullottak a medence vízébe, melyben aranyhalak fiázkoltak; visszahullottak Diana vagy Venus fesztelen kényelmű ruharedőire, midőn Neptunus száguldó tengeri lovai csaknem kikelték a vízből, oly élet volt bennük a rájuk hulló vizsugarak hatása alatt; itt tengeri sárkány tájtja felénk félelmetes torkát, amott kisgyermek merít kristályokat kagylójával; szörnyek emelkednek, szörnyek elmerülnek — s e káprázatos ezeregyéj

tündérvilágába való játék fölé milliárdnyi csöppben megtört napsugár szivárványt bocsát, folytatja a játékot ez is — a környék pedig visszhangzik a királyi társaság vidám hangjától, pajzán kacajától s csak akkor lesz egy pillanatra csend, midőn megszólal a nagy Én. Pedig ez a fény nagy árnyat vetett. Ez a pazar játék nagy kamatokat követelt nem is oly sokára. Mert ez a fény, ez az élet, ez az egész régi Versailles merő hazugság volt, képmutatás, veszedelmes fitogtatása a jólétnek akkor, mikor a nép nyomorgott. A hazugságnak el kellett vesznie, hogy helyet adjon az igazságnak, mert, mint Carlyle mondja, nem a hazugság tartja fenn a világot, hanem az igazság. Erről tanúskodik Versailles, ez a néma tanúja a múlt zajos életének, megkopott emléke a múlt ragyogó fényének, szomorú tanulsága a zsarnoki önhittségnek, határa egy század szertelenségeinek, a mely hosszú életet ígért és halált osztott a cézárizmusnak.

EISENHUT FERENC.

1857—1903.

A magyar festőművészet egyik szorgalmas és tehetséges tagja hunyt el a napokban Münchenben Eisenhut Ferencben. Külföldön élt, de ott is mindig a magyar hírnevet gyarapította s annak szerzett dicsőséget. Fialat volt s halála annál inkább szomorít el bennünket.

EISENHUT FERENC.

Eisenhut Ferenc Német-Palánkán született 1857-ben. Atyja, aki vendéglős volt, kereskedőnek szánta, de e pálya neki nem volt inyére, festő szeretett volna lenni. Vágyát meg is valósította; minden segélyforrás nélkül kiment Münchenbe s ott, életét nagy küzködés között tartva fenn, a festészeti akadémián végezte tanulmányait. Hamar magára vonta tanárai figyelmét tehetségével és buzgalomával s nem sokára a művásárlók érdeklődése is feléje fordult. Akadémiai tanulmányai végeztével a Keletre utazott s visszatérve, elkezdte festeni keleti tárgyú képeit, melyekkel hírnevét megalapította. E műveinek sikere vitte rá, hogy úgyszólván egészen az orientális festészetre adja magát. Tanulmányok, megfigyelések gyűjtése végett bejárta Törökország nagy részét, a Kaukázust, Egyiptomot, Tuniszt s útjairól festett képei nagy tetszést keltettek nemcsak a hazai műkiállításokon, hanem a külföldön is. Szép külső sikerei is voltak: két képét, a «Gyógyítás a koránál» és a «Gül baba halála» címűeket megvette a király; az utóbbi festmény elnyerte a nagy állami aranyérmét. Az 1893-iki berlini kiállításán megnyerte a kis aranyérmét. Egyéb nevezetesebb művei még az «Arab kávéház», melyet mai számunkban másolatban közlünk, a «Tiffizi pénzváltó», «Az írástudó», «Hadi zsákmány», «Rabszolgaság», «Kigyóbüvölő», «A mesemondó nő» stb. Mind e képeit a színek élethű gazdagsága, a keleti élet beható megfigyelése, az alakok jellemzetessége s a rajz biztonságja jellemzik. A millénium alkalmára Zenta város megbízásából megfestette a zentai csata nagy képét, mely nagyobb szabású történelmi festménye a város közgyűlési termét ékesíti. Több művész társával együtt festette a milléniumi díszmenet nagy körképét, mely a városligetben, a Feszty-féle körkép épületében érdekes látványossággal szolgált. Petőfi újabb nagy illusztrált kiadása szintén tartalmaz Eisenhuttól néhány képet. A történelmi tárgyú költői elbeszélések rajzait ő készítette. Az idei téli tárlaton is szerepelt egy keleti és egy magyar történelmi tárgyú képevel.

Amit a esel rejt, kifejti az idő.
A képmutató kudarcot vall utóbb.

Shakespeare.

Emlékezés nélkül mi volnál te, ó szív?
Beszédese húrjától megfosztott hárfa.

Tompa.

A TÜKÖR.

A szabad természet ölen élő emberben akkor ébredt fel először a hiúság érzete, mikor a víz tükrebe megpillantva arcát, kuszált haját homlokáról hátra simítá, hogy szebb legyen.

Az őskori népek lelki világában élő vízi tündérek mindenkor úgy tünnek fel, amint a vízparton elmerengve, gyönyörködve szemlélgetik magukat a víz tükreben... A régiek a meglegedett öröm legnagyobb fokának képzelték azt a pillanatot, melyben a tündér önmagát meglátva tétlenül álmodozik a szépsége felett. Elképzelhető-e, hogy hosszas leírással és rajongó magasztalással megértethessük valakivel, hogy milyennek látjuk őt, ha csak tükröt nem tartunk eléje.

Sok idő telt azonban el addig, amíg a manap használatban levő tükröt az ember feltalálta; mégis azonban az első két tükör a szabad természet ölen egyszerre született az emberrel: az egyiket felismerte, midőn a forrásvíz fölé hajolva, szomját legelőször enyhíté, a másikat pedig felfedezte, ha barátja szeme közé nézve annak szemtükreben arcát meglátta.

Ma már a szalmafüdes viskó falán is van tükör, a hajdankorban pedig még magának a szerelem istennőjének sem volt tükre, neki is a vízhez kellett járulnia, ha gyönyörködni akart utólrhetlen szépségében.

A valóságban az első érctükröt az egyiptomiak találták fel. Apuleius írja, hogy az Isis tiszteletére rendezett ünnepi menetkél a nők fehér öltönye felett «érctükröcské» voltak. Mózes II. könyvében panaszkodik, hogy a zsidó nők Egyiptomban megszokták az érctükrök viselését s ezért törvényével meg is tiltja azok megtartását s azokat összetöretni parancsolja.

Homér a legszebb nő elszöktetéséről zengve azt írja, hogy mikor Helena Páris Trójába követi s szerető férjéről megfélekedzik, útközben eszébe jutnak tükrei, visszamegy értük s magával viszi.

A római nők, mikor pipereztek magukat, rabszolganők érctükröket tartottak eléjük. «E tükrök kőszörült és csiszolt ércből, sőt a gazdagabbaknál ezüst lemezekből készültek.» Seneca állítása szerint: «Többe kerül egy tükör, mint a szegényen és nyomorultul elhalt hős vezérek árva gyermekeinek ellátása.» A tükör drágaságát fokozta pazar rájuk, melyek rendszerint elefántesontból, sőt aranyból készültek s körülül dragakövekkel, gyöngyökkel voltak kirakva.

ARAB KÁVÉHÁZ. — EISENHUT FERENC FESTMÉNYE.

A tükör oldaláról száraz szivacs függött alá, hogy azzal a lehetőséget vagy a hozzáértés kéz nyomát azonnal le tudják törölni.

Kolumbus tengerentúltra merészkedő hajói, sok hányattatás után révbe jutván, a felfedezők a benszülöttek között tükröket osztottak szét s ezzel annyira megnyerték tetszésüket, hogy a csodált jövevényeknek dús földjük minden kincsét megmutatták, köztük azokat a csiszolt fekete láva darabokat is, melyeket ők felfedeztetésük idejéig tükör gyanánt használtak. Tehát már ők is ismerték.

A legjobb tükörhöz az embert a higany felfedezése juttatta, benne látta meg először legtisztábban a képét. A XVI. században jött az emberek közül egy — névtelen — arra a gondolatra, hogy a higanyt lemezeire öntse s azon azt «megkösse.» Velencei üvegyár készítette az első üvegtükröt: vékony cinlemezre öntötte a higanyt s az ebből lett sűrű kenőccsel kente be az üveglapot. Rendkívüli hatást idézett elő a velenceiek ezen találmánya; tükrök a világ minden járható részébe eljutottak; nagy hátrányuk volt azonban még mindig ezen tükröknek, hogy igen vékonyak és aprók voltak, míg a XVII. században egy párisi üvegyárban fel nem találták a nagyobb üveglapok öntési módját. Innét került ki az akkori világ első legnagyobb tükre, mely 84 hüvelyk magasságával és 50 hüvelyk szélességével bámulatot keltett. Mi ez a tükör a szentpétervári üvegyárból jóval később kikerült s a trónteremben még ma is látható 13³/₄ láb magas és 7¹/₂ láb széles tükörhöz képest?

A tükörnek köszönhetik a nők a divat haladását. Ha csak ennyire terjedne a tükör haszna, kétségtelenül vita tárgyát képezhetné, hogy vajjon annak felfedezése előnyös volt-e az emberiségre s hogy vajjon nem volt-e boldogabb a természet ölen, mikor csak a víz tükrében látta magát? Valóban kérdés, hogy nem volt-e boldogabb, mint a mai kor embere?

A tükör haszna azonban ennél nagyobb — rendkívüli. A tükörnek az a rendeltetése, hogy visszaverje a fényt. Épp ezen alapszik rendkívüli haszna, nem az, amelyet az ember háztartásában elfoglal, hanem az, ahová a tudományt eljuttatni segít. A tükör u. i. nem nyeli el s nem bocsátja át, hanem visszaveri a nap sugarát, sőt a tükrök okszerű elhelyezésével még össze is lehet gyűjteni a nap sugarait s annak gyűjtőerejét egy pontra terelve, fokozni lehet, sőt ezzel

az éghető tárgyak lángba is boríthatók. Archimedes fémtükrökkel a rómaiak hajóhadát elégette, Proklus a Konstantinápolyt ostromló gót hajóhadat felgyújtotta. Így talál már a régiéknél a hadászat terén is alkalmaztatást.

Buffon szögletekbe elhelyezett tükrök gyűjtőpontjában nemcsak a fát égette el, de sőt még az önt is megolvastotta. Egy olasz jezsuita pedig távcsövébe tükröt tett s azzal a csillagos égitestek világába tekinthetett. 1639-ben Mersenne Párisban, 1663-ban Gregory Jakab Londonban nagyszerű eredményeket értek el tükrös látésöveikkel. Leghalhatatlanabb dicsőséget szerzett azonban a csillagászat terén Newton látésöve, mely először adott szivárványnélküli tiszta képet, utána pedig Herschel 6400-szoros nagyítást hozott létre a távcsövébe illesztett 49 hüvelyk átmérőjű tükörrel. «A tükör teleszkopok tökéletesítésének lehet tehát köszönnünk minden nevezetesebb felfedezést az égen.» A rengeteg vízterületet bevilágító lámpa-torony messze terjedő fényét egy a tenger vízszíneire irányított óriási acéltükör okozza.

Nagy jelentősége van a tükörnek az orvosi tudomány terén is, a belgyógyászatban ennek köszönhető az elért legtöbb vívmány.

Nemcsak bajt okoz tehát a tükör az emberi életben azzal, hogy a nők hiúságát fokozza és hogy mint a babonás emberek mondják bajt okoz, mert hogy: aki tükröt tör, az hét évig szerencsétlen lesz; ha törött tükör van a háznál, kilenc évig kerüli a házat a szerencse; ha megmozdul a tükör, betegség néz a házra, ha leesik, meghal valaki a rokonok közül; ha a kis gyermeket tükröbe mutatják, nem nő meg nagyra; amelyik lány sokat nézi magát a tükörbe, sokáig megy férjhez és hogy aki este a tükörbe néz, azt éjjel meglátogatja az ördög.

Krenedits Ferenc.

HYPATIA.

Történelmi regény az V. századból

Irta Kingsley Károly.

12

Az ifjúság számára átdolgozta Zigány Árpád.

— Ő is abban a házban lakik, amelyben Eudaimon és én, — felelte Philammon — De semmi közöm hozzá. Még sohase beszéltem vele, s bizonyos, hogy ezentúl még kevésbé fogok, mivel látom, hogy te gyűlölöd.

— Nem gyűlölöm, csak utálok, — felelte Hypatia halkán.

S mivel már nem kerülhetette ki, egyenesen,

AGÁTKŐ-TALIZMÁN, MELYEL SZELLEMEKET IS IDÉZTEK.

amelyet Raphael Aben-Ezra kezéből kapott ki az napon, mikor a zsidó Diogenes nyilvánosan búcsuzott Hypatiától.

— Ah, látod! — folytatta Miriam alázatosan — az, aki neked akarta adni ezt a gyűrűt, ki tudja, hol jár mostan? Talán már meg is halt szegény és itt van az utolsó emlék, a legszebb emlék, amit neked szánt, szép asszonyom! . . . Nézd meg ezt a gyűrűt, méltó rá, hogy császárnők kezét ékesítse! És ki tudja, nem arra szántak-e téged is pogány isteneid, hogy egykor a Ptolomæusok trónjára ülj? . . . De azért ne légy büszke és kegyetlen! Még a császárnők is meghallgatják alattvalóik alázatos esdeklését és én, a szegény zsidónő, alázatos könyörgéssel járlok hozzád.

Mindezt nyafogva, siránkozó hangon nyögdécselte a csúf boszorkány, de közben egy percre se vette le nagy fekete szeméit Hypatia arcáról. És ezek az izzó, villogó szemek szinte megigéztek a leányt, mint ahogy a mesebeli baziliszkus szeme is megigézi az ártatlan galambot.

— Mit akarsz tőlem? — kérdezte Hypatia zavartan. — Miért mutatod nekem ezt a gyűrűt?

— Az, akié volt, följánlja most neked. Cserébe egy fekete agátkőért, amely bűbáj ellen védő nyakláncra lóg . . . Ez az agátkő a nyakláncal együtt értéktelen holmi és te talán el is dobtad, mert nem méltó hozzád. De, ha véletlenül megvan, add vissza ezért a gyűrűért . . . Nézd meg, mindenestre jobban illik hozzád, mint az a semmiség.

— Én emlékebe kaptam azt az agátot és meg is tartom.

— Gondold meg — szólt a vén Miriam komolyan — ez a gyűrű ezer aranypénzt ér, az a hitvány agátkő pedig nem ér tíz dénárt se!

— Én nem vagyok kalmár, — felelte Hypatia — és nem érteke szerint becslöm az emléket. Ha pénzt érne az agátkő, el se fogadtam volna.

— Ezer aranypénz, asszonyom! — ismételte

büszkén ment feléje. Mikor három lépésnyire ért hozzá, a vén Miriam rabszolgái alázattal hajlongott előtte és édeskészen így szólt:

— Csak egy szót, egyetlen egy szót, szépséges jó asszonyom . . . Ó, nem! ne fordulj el oly szívtelenül . . . Nézzed, mit hoztam neked!

És rejtélyesen mosolyogva, magasra tartotta azt a gyönyörű opál-gyűrűt,

a vén zsidónő komolyan — gondold meg, mit cselekszel!

— Fogadd el, leányom! — ságta Theon izgatottan. — Az araból kifizetjük minden adósságunkat!

— Úgy van, mindet! — ismételte Miriam, aki, úgy látszott, meghallotta az öreg filozófus szavait.

— Micsoda?! — kiáltott föl Hypatia hevesen — még te is ezt tanácsolod, apám?

S odafordulván Miriamhoz, határozottan így szólt:

— Vidd el a gyűrűdet, jó asszony. Hiába magyaráznám, hogy miért nem fogadom el a cserét: te úgy se értenéd meg. Az, akitől kaptam, azt mondta, hogy az a fekete agátkő talizmán; ha másért nem, hát csak ezért is megtartanám.

— Ah, hát talizmán? . . . Azt mondta, hogy talizmán? — rikácsolta mérgesen a zsidóasszony. — És te elhitted? . . . Raphael Aben-Ezra talán azt is megmagyarázta, hogyan kell hasznát venni a talizmánoknak? . . . S te talán már tudod is, hogy Heraclianus megnyerte-e vagy elvesztette Rómát s hogy lesz-e belőled császárnő, vagy sem, a Ptolomæusok trónján? . . . S a démon, akinek e talizmán erejénél fogva parancsolni tudsz . . .

— Elég! — kiáltott rá Hypatia hirtelen s ösztönszerűleg összeborzadt. — Vidd a gyűrűdet és menj az utadon. Én nem vagyok gyerek és mit se adok az ostoba babonáidra!

— Ostoba babonák? . . . Hahaha! — kacagott Miriam. — Eszerint hát még nem ismered a talizmán erejét? . . . Ha valamikor kíváncsi leszel rá, csak küldj el értem s a szegény zsidó asszony majd megtanít rá.

Ezzel sarkon fordult s otthagynván Hypatiát és társait, a legelső fordulónál eltűnt a sűrű bokrok közt. Ott aztán megállt és fogcsikorgatva fenyegetőzött, mondván:

— Meg kell kapnom tőle! . . . Meg kell kapnom tőle, még ha a szívét is kitépem vele! . . .

*

A ház, amelyben Pelagia és a gótok laktak, a legszebbek egyike volt egész Alexandriában. Az udvaron egymást érték az apró szökőkutak, melyek hűvösen tartották a levegőt a magas kőfa-

BŰBÁJ ELLEN VÉDŐ NYAKLÁNC.

lak árnyékában. E szökőkutak körül kényelmes karosszékek álltak, jól kipárnázva dagadó vánkossokkal s a lustasághoz szokott gótok ott időgáltak kora hajnaltól, késő estig, vagy ameddig el nem nyomta őket az ital és az álom ereje.

Az ő békességük és mulatásuk zavartalan volt. Házukon kívül forrott, lázongott a város, melynek lakosságát hol az Orestes, hol a Cyrill emberei bujtották föl; a fekete világrész sorsának mérlege veszedelmesen ingadozott hol le, hol föl: de az örökös zendülés épp oly kevésbé zavarta

Lovell J. Ford

A SZÖKŐKÚT EGYIK FELÉN HEVERÉSZETT AMALRIK.

e lomha titánok dáridóit, mint ahogy az ostopattogás nem ijeszti meg az útszéli fákon csiripelő verebeket. Még Heriacianus zendülését és Orestes vélt összeesküvését is csak afféle gyerekes játéknak tartották, amelynek kedvéért még a mindennapi tivornyát sem érdemes félbeszakítani: hisz mindez csak a római birodalom közeli bukásának a jele volt — újabb ingadozása azoknak a megrongált falaknak, amelyekre akkor tűzhetik ki diadalmas zászlóikat, amikor nekik tetszik...

A szökőkút egyik felén heverészett Amalrik, kezében a hatalmas ivókürt, amit valamikor a hadverő rómaiak zsákmányoltak Chosroes király perzsáitól, míg lábai előtt Pelagia hevert és vi-

dám csevegésével iparkodott kiverni a gót óriás szeméből az álmod, mely a bortól származott.

A szökőkút másik felén s az udvar távolabbi részeiben pihentek a többi gótok, köztük az öreg Wulf, aki hetedhét országot bejárt és bölcsesége, tapasztalatai révén még a szilaj Amalriknak is tudott néha parancsolni; továbbá Smid, a fegyverkovács, akit furfangjáért és sok tudományáért becsültek társai. Mert a hidveréstől a lópatkolásig mindenhez értett, tudott arany karpereceket ötvözni, gyönyörű rúnás fibulákat kovácsolni, meggyógyította a beteg embert és jószágot egyaránt, értett a jósláshoz, varázsláshoz, sőt latinul és görögül írni-olvasni is tudott, amiért talán legjobban irigyelték és esodálták barbár cimborái.

— Ki hozta ezt a bort? — kérdezte Wulf — egy hajtásra kihörpéntvén az öblös ivókürt tartalmát.

— Miriam, az a zsidó-banya.

— Az bizonyos, hogy jó, — dörmögött az öreg Wulf, megtörülve bajuszát a keze fejével.

— De jól meg is fizettette az a vénség! — mondta Smid.

— Sebj! — felelte Wulf vállat vonva. — Minél hamarabb fogy el a pénzünk, annál hamarabb lesz vége ennek a tétlen életnek. Én már úgymond a semmittevést: alig várom, hogy megint szétüthessenek valahol, ahol pénzt és vért láthatok.

— Meg embert! — tódította Goderik. — Ebben az átkozott városban csupa majmok laknak.

— Az már igaz! — hagyta helyben Agilmund is. — Amióta itt vagyok nem is igen láttam embert, egy-két hajóst kivéve, mert a többiek mind papok, meg asszonyos gavallérok, akik egyebet se tudnak, mint számaron lovagolni.

— Meg filozofálni — tette hozzá Smid és nagyot ivott a kürtjéből.

— Mi az?

— Én bizony nem tudom. Kérdezd meg Pelagiát. Neki tudnia kell, mert közölök valót.

— Hé, Pelagia! — fordult a leányhoz Smid — mi az a filozofálás?

— Tudom is én! — felelte Pelagia megvetéssel s nyugodtan tovább csevegett Amalrikkal.

— De én tudom! — szólt közbe Agilmund fontoskodva. — A minap találkoztam egy filozófussal.

— Aztán miféle szerzet ez?

— Mindjárt elmondom. Azon a széles utcán mentem sétálni, amely a kikötőbe visz s az egyik nagy ház kapuja előtt egész sereg fickót — itt férfiaknak mondják őket — láttam tolongani. Megkérdeztem az egyikőtől, hogy miféle esődület ez, de a bitang a lábamra mutatott s aztán mondott valamit, amire a többi majmok mind röhögni kezdtek. Erre pofon vágtam, ő meg összeesett.

— Mind úgy tesznek, ha pofon vágod őket, — mondta Amalrik elgondolkozva, mintha valami nevezetes igazságra bukkant volna.

SCHLESWIGI IVÓKÜRT.

— No de mindegy, — folytatta Agilmund. — Mivel gótul beszéltem, azt hittem, hogy a fickó nem értett meg; nem akarván többet kérdezősködni, elhatároztam, hogy magam megyek be a házba és megnézem, mi történik odabent. A kapu alatt egy majom elémbe tartotta a kezét, — azt hiszem, pénzt akart — én hát adtam neki két-három aranypénzt, de egyúttal pofon is vágtam; erre persze összeesett, de látszott rajta, hogy nem haragszik. Most hát én is bementem a többiek után.

— És mit láttál?

— Egy akkora termet, hogy ezer hős is belefért volna, de csupa egyiptomi majmokkal volt tele, akik mindenféle rúnákat, jeleket kaparásztak valami viaszkos táblára. A terem végében pedig, magasabb helyen, egy fiatal leány ült, olyan szép leány, akinél szebbet még álomban se láttam. És ez a leány csak beszélt, egyre beszélt; hogy mit, azt nem értettem, de a számaparipásoknak nagyon tetszettek, mert vagy a szájukat tátogatták és úgy bámultak arra a leányra, vagy pedig szorgalmasan rótták a rúnákat a tábláikra. Én aztán elaludtam. Mikor fölébredtem, már mindennek vége volt. Kint az utcán, két aranypénzért, meg egy pofonért megtudtam, hogy ez a leány filozófus és abból él, amit beszél.

— Ha olyan szép az a leány, — csóválta fejét az öreg Wulf, — mért nem megy férjhez valami hőshöz?

— Mert itt nincsenek hősök rajtatok kívül — felelte Pelagia.

— Ismered azt a leányt? — kérdezte Wulf kíváncsian.

— Ismerem, — felelte Pelagia megvetően. — Büszke, dölyfös teremtés, aki azt hiszi, hogy nincsen nála szebb és okosabb leány a földön!

— Na, most már elhiszem, hogy ismered, — nevetett az öreg Wulf. — Hanem ha ennyire gyüldöd, akkor nagyon szép és okos leány lehet.

— Eredj és nézd meg! — felelte Pelagia durcásan és elfordult az öregtől.

— Ej, ki törődik veled?!

kiáltott föl Agilmund vigan. — Hallod-e, Smid, nincs kedved kockázni?

— De bizony van! — felelte Smid. — Aztán mire?

— Hát arra a két rúnás fibulára, amit a múlt héten csináltál. Az enyémet letépték a minap egy verekedésben s azóta nem tudom bekapcsolni a köpönyegemet.

— És mit teszel ellenük? — kérdezte Smid.

— Amit akarsz, — felelte Agilmund. — Jó lesz az az ezüst sisak, amire már oly régen fáj a fogad?

— Elő a kockát! — egyezett bele Smid.

A gótok két csoportra szakadtak. Egyik részük, a fiatalabbak, oda gyűltek Smid és Agilmund köré, hogy végig nézzék a kocka-tornát, míg a másik részük, köztük az öreg Wulf, letelepedett Amalrik és Pelagia közelében.

— Hallod-e, — szólt Wulf gondolkodva Pelagiához, — miféle leány az, akiről Agilmund beszélt? Tud-e sagát mondani?

— Mondtam már, hogy eredj és kérdezd meg tőle magad! — felelte Pelagia boszúsan.

— No hát el is megyek! — mondta az öreg Wulf határozottan. — És ha csakugyan alrúna-leány és tud *sagát* mondani...

— Jól beszélés, öreg, én is elmegyek! — szólt most Amalrik. — Legalább agyonütjük az időt, amíg ott leszünk.

— Ó nem, nem, nem! — kiáltott föl Pelagia hirtelen. — Nem engedem meg, hogy elmentek!

— És ugyan miért nem, kincsem?

— Mert az a leány boszorkány! Soha se nézek rád többet, uram, ha elmegy és meghallgatod. Tudom, hogy csak kíváncsiságból akarod megnézni, mert Agilmund azt mondta, hogy szép.

— Úgy? És talán attól félsz, hogy annak az alrúna-leánynak a szöke haja jobban tetszik majd nekem, mint a te fekete hajad?

— Én? Hogy én félek? — ugrott föl Pelagia féltékeny haraggal. — Hát jól van, menjünk el hozzá! Menjünk el mind és pedig rögtön! Aztán majd nézzétek meg őt és nézzétek meg engem is! Ó, ne higgyétek, hogy félek! Venus soha se félt Pallástól, sőt mindig diadalmaskodott rajta,

SCHLESWIGI IVÓKÜRT.

RÚNÁS FIBULÁK.

— Valahol a hős szent asszonyok és alrúna-leányok szavait hallhatja, — mondta az öreg Wulf komolyan, — soha se mulassza el az alkalmat. Ti már nem emlékeztek Alarikra, de én, aki az oldalán voltam, mikor Rómát fölprédáltuk, tudom, hogy az apácák klastromait nem volt szabad bántanunk. És Alarik bölcs király, vitéz hadvezér volt, Odin nyugosztalja őt a Busento fenekén, ahová eltemettük!

*

Midőn Hypatia aznap délután az olvasóterembe ment, útja felén megállította a gótok csapatja, akik vagy húszan voltak és élükön maga Pelagia állt, a leány-társaival. Az utca népe szájatva bámszkodott körülöttük, nem tudván mire vélni e különös csapat ittlétét, ahová csak Alexandriának színe-java, a pogány görög társadalom előkelőségei jártak.

Hypatia már nem térhetett ki, se meg nem fordúlhatott, ahogy szerette volna, mert bizonyos volt, hogy a tömeg kifütyöli gyávaságát. Összeszedte hát minden bátorságát és lassan ment előre, a múzeum felé. Ugyanekkor Amalrik leemelte a fehér öszvérről Pelagiát és Alexandria két vetélykedő szépsége — életükben először — szemtől-szemben állt egymással.

— Pallas Athene tegye kedvessé neked ezt a napot, Hypatia! — kezdte Pelagia és nyájasan mosolygott. — Elhoztam a lovagjaimat hozzád, mert mindnyájan okulni szeretnénk bölcsességeden. Magam is szorongva óhajtom tudni: taníthatnád-e őket olyasmire, amit érdemesebb hallgatni, mint ama bohókás dalokat, melyekre Aphrodite tanított engem, midőn a tenger habjaiból kikelt és Pelagiának nevezett engem!

valahányszor szembezálltak! Rajta hát, menjünk! Elő a legszebb ruháimat, ékszeremet és köszöntőimet! Nyergeljétek föl fehér öszvéremet és ti is mindnyájan díszbe öltözzetek! Úgy menjünk, mint királynéhoz illik, és akinek kíséretében csupa hősök vannak!

S mialatt Pelagia forgószélként rohant be a házba, a gótok mind hangosan fölkaecagtak. Agilmund pedig, félredobván a kockát, megkérdezte az öreg Wulfot:

— Hát aztán csakugyan elmenjünk-e meghallgatni azt a leányt?

Hypatia egész magasságában kiegyenesedett, de nem felelt. Pelagia úgy tett, mintha nem venné észre vetélytársa kicsinylő dölyfét és vigan csevegett tovább:

— Azt hiszem, hogy a testőrségem, bár számra kisebb, mégis fölér a tieddel. Legalább valamennyi herceg és istenek sarjadéka. Úgy illik tehát, hogy előbb lépjenek a terembe, mint a te parasztjaid. Nem mutatnád meg nekik az utat?

Hypatia ismét nem felelt, Pelagia azonban nem jött zavarba. Gúnyosan bókolt vetélytársnője előtt s így folytatta:

— Akkor hát, ha megengeded, magam vezetem be őket. Menjünk, Amalrik!

S előre sietett a lépcsőkön, míg a gótok úgy lökdösték félre újtökből az alexandriai aranyifjúságot, mint ahogy a gyerek halomra döntögeti a fa-katonáit.

— Ah, te csalfa szirén! — kiáltott valamelyik felsült udvarlója Pelagiára, — nem elég, hogy a barbárokkal szövetkeztél, most még csúfot is üzetsz belőlünk?

— Add vissza az ajándékainkat! — kiabált egy másik, — magad aztán ott maradhatsz a barbárok között!

— Hát vissza is adom! — kiáltott föl Pelagia indulatosan.

S megállván a lépcsőn, kezdte magáról letepni az ékszereit, a gyöngyös aranyláncokat, a gyémántos karpereceket, gyűrűket.

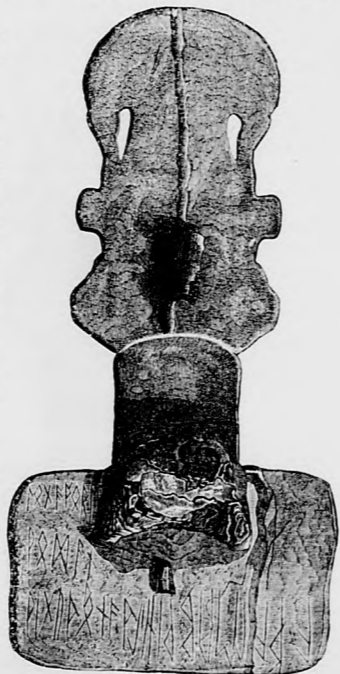
— Itt van, vegyétek vissza az ajándékaitokat. Pelagia szégyenlené viselni a sihederek és majmok ajándékait, mikor hősök és férfiak hódolnak neki!

De Amalrik, aki a zajongók szerencséjére egy szót se értett ebből a vitából, megfogta Pelagia kezét:

— Elment az eszed? — kérdezte álmétködvén.

— Nem, nem! — lihegte Pelagia elkecserepedve. — Adjátok ide ti is a pénzeteket, ékszereiteket! Ezek a nyomorultak szememre lobbantották, hogy valamikor ajándékokat adtam nekik. Ó, hősök, dobjátok oda nekik az erszényeteket koncul!

És a gótok habozás nélkül követék Pelagiát példáját; egyik a másik után hajigálta a tömeg közé az erszényét s akadtak olyanok is, akik a láncukat és karperecüket vágták valamelyik kapzsi

RÚNÁS FIBULÁK.

filozófus arcába. Csak az öreg Wulf nem mozdult, hanem félig kihúzta tokjából széles kardját, melynek pengéjén sötét foltok mutatták a vérrózsák helyét és dörmögve szólt:

— Én nem tartozom senkinek, de ha akad, akinek követelni valója van rajtam, itt nyomban leszámolhatunk.

Hypatia az első pillanatban azt gondolta, hogy nem tartja meg az előadását, majd Orestesért akart küldeni, majd meg tanítványait akarta felszólítani, hogy védelmezzék meg a Múzeumot a barbárok betörése ellen, de a büszkeség s az okosság jobb tanácsot adott neki. Elhatározta, hogy nem hátrál meg; történjék bármi, megtartja az előadást s ha kell, a megalázást és szégyent is nyugodtan tűri a filozófia szent ügyéért.

Nagy Constantinus aranypénze.

Julianus aranypénze.

Nagy Constantinus aranypénze.

V. SZÁZADBELI PÉNZEK ALEXANDRIÁBAN.

Kissé remegett ugyan, mikor fölment a katedrara, de aztán meglepetve és megnyugodva tapasztalta, hogy barbár hallgatói csöndesen, tisztességtudóan viselik magukat. Maga Pelagia esítigatta a gótokat és fecsegő barátnőit s körülbelül félóraig épp oly csönd volt a nagy teremben, mint rendszeren, ha Hypatia előadást tartott, de ekkor a már rég szundikáló Amalrik hangosan hortyogni kezdett s úgy látszott, hogy ez a jeladás a rend és nyugalom fölbontására.

Most azonban az öreg Wulf vállalta magára a rendtartás gondját. Először is fölrazta Amalrikot, hogy ne hortyogjon, aztán ráförmedt a vigan nevetgélő és fecsegő lányokra, hogy fogják be a szájukat s midőn ismét csönd lett, egész eszével odafigyelt Hypatiára, hallgatta magyarázatait, fejtegetéseit és néha-néha egyetértőleg bölintett, míg okos szemei egyre mosolyogtak Hypatiára, aki lassankint egészen a vén gót felé fordult és ügyszólván csaknem neki magyarázott.

(Folytatása következik.)

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

A szegzárdi áll. főgimnázium «Eötvös József önképzőkör»-e június 8-án a koronázás évfordulója alkalmából ünnepélyt rendezett a következő műsorról: Himnusz. Éneklé az ifjúság. Haugh Béla tanár, önképzőkör elnök úr jelentése az «Eötvös-kör» idejéről működéséről. Király-himnusz; éneklé az ifjúság. Nemzeti ünnep, Rudnyánszky Gy.-tól, szavalta Wendl I. VIII. o. t. Vadászok hazatérése; éneklé az

ifjúság gyermekkara. Magyarország s a Szentszék 1000—1301. Pályadíjat nyert mű. Írta Holub J. VIII. o. t. Felolvasta Tóth Pál VIII. o. t. Emlékbeszéd Eötvös J. felett. Pályadíjat nyert mű. Írta Dúzs S. VIII. o. t. Felolvasta Schelesznik K. VIII. o. t. Kuruc-dal, éneklé az ifjúság férfikara. Az ifjú Magyarország, Bartók L.-tól, szavalta Plank E. VII. o. t. Szózat, éneklé az ifjúság.

A szegzárdi polgári leányiskola június hó 14-én Rákóczi-ünnepélyt rendezett a következő műsorról: Himnusz, énekeltek a növendékek. Rákóczi, felolvasás, tartotta az iskola igazgatója. Kuruc-dalok, énekeltek a növendékek. Rákóczi a határon, írta Endrődi Sándor, szavalta Szabó Gizella IV. o. t. Hajdanta, régente; írta Pósa Lajos, szavalta Reisz Lidia IV. o. t. Kuruc-dalok, cimbalmon előadta Vinkovits Mária IV. o. t. Rodostó, írta Lampérth Géza, szavalta Reichl Elza IV. o. t. Rákóczi Ferenc Rodostón; melodráma, szövegét írta Várady Antal, zenéjét Abrányi Kornél; szavalta Cservényi Ilona III. o. t., zongorán kísérte Mehrwerth Erzsébet IV. o. t. Rákóczi-induló, írta Farkas Imre, szavalta Mehrwerth Margit IV. o. t. Rákóczi-induló, zongorán előadta Mehrwerth Erzsébet IV. osztályú tanuló. Szózat, énekeltek a növendékek.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Nagy Képes Világtörténet legutolsó füzet (185.) Napoleonról, a nagy francia császárról szól. A David festette arcmása ott van a Világtörténet legújabb 185. füzetének ívén.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik egyetemi tanár, ki egyúttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzetenként is kapható 60 fillérré. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

Könyv az «Életpályákról.» Ezen érdekes munkája Ferenczy István nagyszabedű áll. főgimnáziumi igazgatónak, most már a harmadik javított és a legújabb viszonyokhoz alkalmazott, bővített kiadásban jelent meg Stampfel Károly könyvkiadónál Pozsonyban. Biztos útmutatással szolgál ezen mű az életpályát választani akaró ifjúságnak, egyszersmind hasznos kézikönyv a családapáknak, gyámoknak és tanfőnököknek is. Ezen harmadik kiadás, mely tetemesen bővített alaknak látott napvilágot, kétszeres elismerésünkre tarthat számot, mert valóban nincsen olyan közpály hazánkban, melyre vonatkozólag e hasznos kötetben ne kapnánk felvilágosítást. Fel van itt sorolva mindaz, ami a pályák fontos kérdésére vonatkozólag a minősítő és szervező törvényekben, szabályzatokban, iskolai értesítőkből és hivatalos lapokban szétszórtan megjelent. Kétszeres hasznát veheti e munkának mindenki, akinek pályaválasztás előtt álló fia vagy rokona van, mivel a legkülönfélébb állások közötti különbséget könnyen felismerheti és ezáltal a körülményeknek, az illető ifjú tehetségének és képzettségének legjobban megfelelő tudja kiválasztani. Az «Életpályák» harmadik kiadása fűzve 4 korona, bekötve 5 korona.

FEJTÖRŐ.

Történelmi kérdés:

Ki volt Justinianus kelet-római császára hadvezére, ki szerencsésen harcolt a perzsák, gótok ellen s a vandal birodalmat romba döntötte? Mikor halt meg? (Imre Béla.)

Algebrai kérdés:

Melyik az a szám, amelynek egyik fele 8-cal nagyobbítva s ez összeg 7-tel szorozva 147-et ad eredményül?

Természetrizai kérdés:

Mi a neve annak a piciny, tojásalakú állatnak, melynek teste felső részén, fején szívó ormány és mellette négy pár láb van? A fű közt él, de felmászik az emberre és állatra is s vérét szívja; jóllakva jóval nagyobb.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1903 június 28.

10. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Vegyteni kérdés: Cian. — Mértani kérdés: 32 cm³. — Történelmi kérdés: Waldshuti béke. — Képrejtvény: Elismerés táplálja a tudományt és művészetet.

Helyesen fejtették meg: Herez János, Dobránszky Ede, Bazilly Mihály, Rosenzweig S., Bezerédj Tóni, Polányi Béla, Hoensch Gusztáv, Frankl Pál, Altstock Hugó, Breuer Ernő, Reschöfzky Sándor, Benjác Kálmán, Trstyánszky Gábor, Pinkóczy László, Zetl Agoston, Kiss Aladár, Grünspan Izsák, Paál Antal, Ordódy László, Várdai István, Hartmann Ervin, Licht Zoltán, Mándy Zoltán, Turmayer Gyula, Bogyay Gyula, Köves János, Szemző István, Molnár Imre, Mauthner Imre, ifj. Fleischl Sándor, Durkó Ferenc, Nord Frigyes.

A kitűzött könyvjutalmat (De Gerando Antonina: Pali gyermeksege és ifjúsága) Kiss Aladár főgimn. III. o. t., deési előfizetőnk nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

A vakáció közeledtével kéri a kiadóhivatal lapunk előfizetőit, hogy midőn lakásuk változtatását bejelentik s a lapnak más címre való küldését kéri, ne mulasszák el megírni azt a címet is, amelyre eddig járt a lap. Így mindenféle zavart el fognak kerülni s a vakáció idején új címükre pontosan meg fogják kapni a lapot.

D. E. (Eperjes). Nekünk eszünk ágában sem volt, hogy a derék eperjesi diákok dicsőségét megrovidítsuk. A hírt úgy vettük, amint közöltük. Minthogy önök

részéről helyreigazítást kaptunk, íme ide igtatjuk: az idei kerületi tornaversenyen nem a magyar-óváriak, hanem az eperjesiek váltak ki leginkább a füleslabdajátékban. — G. S. A budapesti könyvkötőket mi nem ismerjük, azért nem is ajánlunk olvasóinknak ilyen cégeket. Lakóhelyéhez a legközelebb eső városban bizonyosan talál megbízható könyvkötőt s így a könyvek szállításával járó költségeket is megtakaríthatja. — B. P. (Pozsony). Menjen el az édes atyja a főreáliskolai igazgatóhoz s ő készségesen megadja a felvilágosítást a kívánt ügyben. Mi úgy tudjuk, hogy a francia és német nyelvből kell külön vizsgálatot tennie. — M. V. A szegzárdi m. kir. selyemtenyészési felügyelőség. — K. I. (Nagy-Kanizsa). 1. Azt a művet az Akadémia adta ki s mi úgy tudjuk, hogy már elfogyott. Kiadóhivatalunk nem foglalkozik ódon könyvek eladásával. Ha annak a könyvnek beszerzése igen fontos öné nézve, szívesen utána nézetünk valamely antiquáriumban s értesítjük önt, hogy kinél és minő áron kaphatja meg. 2. Ott is csak egy esztendő, mint a többi fegyvernemeknél. — B. M. (Petrozsény) és Sch. F. (Debrecen). Intézkedtünk, hogy minél előbb megkapják a könyveket — Vakáció. Hunyadmegye déli része, Brassó, Csikmegye, a Maros völgye fel Szászrégenig, onnan Borszékig. Ha ezeket a részeket választja, sok gyönyörűsége fog telni a látottakban. — B. Gy. A «Két diák levelezése» megjelent. Amint a címlapról olvassuk, csakugyan az irta, akire ön az első levél megjelenése óta olyan állhatatosan gyanakodott. A könyv ára füzve 2 kor., megrendelhető bármely könyvkereskedőnél. — Fontos. Megkaphatja. Ára 9 kor. 60 fill. — Schleicher Ferenc (Debrecen). Irja meg pontos címét, úgy kívánságát teljesítjük; enélkül legjobb akarat mellett sem tehetünk kérésének eleget.

«Franklin-Társulat» könyvkiadóhivatalában Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz. a. megjelent és kapható:

IFJÚSÁGI OLVASMÁNYOK.

Brankovics György. *A magyar szabadságharc története.* Képekkel. Kötve 4 K.

Baksay Sándor. *Gyalogösvény.* Elbeszélések. 3 kötet vaszonkötésben 6 K.

Cooper Fenimore. *A kém.* Regény. Angolból ford. Cserey. 2 kötet 5 K.

Cottin Mme. *A szibériai száműzöttek.* Franciából fordította György Aladárné 1 K 60 f.

De Gerando Antonina. *Pali gyermeksege és ifjúsága.* A 12—15 éves mindkét nemű ifjúság számára. Ára 2 K.

Grósz Lajos. *A természet köréből.* Népszerű olvasmányok. Hatvannyele képpel 4 K 80 f. Vaszonba kötve 6 K.

Gyulai Pál *Költményei.* 3. kiadás. Két kötet 8 K. Diszkötésben 12 K.

Gaal Mózes. *A kard és lant hőse.* Regényes történet a magyar ifjúság számára. Széchy Gyula 34 rajzával. Vaszonkötésben 4 K.

Magyar királymondák. Gyulai László rajzaival. 1 K 50 f.

A két kötet egy vaszonkötésben. 6 K.

Kajak Andris keleti utazása. Goró Lajos 22 rajzával. Vaszonkötésben 5 K.

Komédiás Palkó. Vasárnapi emlékek. Goró Lajos rajzaival. Vaszonkötésben 3 K 40 f.

Virág Palkó. Neogrady Antal rajzaival. Vaszonkötésben 5 K.

Aranyos Kő. Vaszonkötésben 3 K 50 f.

Kenyér és becület. Regény a felsérdült ifjúság számára. Képekkel. Vaszonkötésben 5 K.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

AZ UTOLSÓ LANTOS.

Regényes korrajz. Irta Gaal Mózes. 12

XV.

A harmadik követ.

Ali tajtékzott dühében. Kard helyett korbácsot ragadott kezébe s úgy hajtotta vissza a tizenkettedik rohamról visszavert janicsárokat.

Kurdali agát egy ágra köttette fel, mert azt merészelte mondani, hogy Dobó István embereivel még az eleven ördögök sem bírnának. Minden gyauro egy-egy Rusztem az egri falon. Tűz, víz, szurok, vas, kő, homok félelmes fegyverré válik kezökben.

Pedig nem lehetnek sokan.

— Hé, vezessetek elem egy gyauro foglyot! — kiáltott Ali pasa a sátra mellett örködő csaszának, — úri fajta legyen, aki elmondhat egy hosszú üzenetet.

Az elővezetett rab Sebők deák volt.

Komoran állott a hatalmas pasa előtt s csak néha felvillanó szeme mutatta, hogy kíváncsi a parancsra.

— Milyen származású vagy, gyauro?

— Nemes.

— El tudsz-e mondani Dobónak egy hosszú üzenetet?

— Azt hiszem.

— Két hírnököt küldtem írással, egyikét sem olvasta el. Százat röpitettem be nyilvesszőre tűzve, egyre sem jött felelet. Gyauro, te lész az utolsó hírnök, — beszélj neki a szívére. Eger a pusztulása ügyis, miért erőlködik a vezér, nincs az igazhívőknek olyan istene, aki ezt a várat Ali hatalmától megmenthetné. Beszélj a szívére Dobónak. Adja fel Egert. Mindent kivihet. Fél-

mértföldre elviszem a tábornok Eger alól: semmi bántódása nem lesz. Eredj, hozz jó hírt s tizenkét zacskó igazi arany üti a markod.

Sebőknek a szíve is megreszketett Ali szavaira. Szeme csodás fényben úszott. Ali arra magyarázta, hogy a gyauro a 12 zacskó aranyának örvend.

Lassan eresztették le a vár mellék-hídját s gyorsan húzták fel Sebők deák után.

A vár falán pihenő magyar vitézek gyanús szemmel fogadták a török hírnököt.

Kettőt hallottak már, egyik sem köszönt meg a levélhordást.

A tűz-pattantyúsok hadnagya elé vezették először a török követet.

Bornemissza Gergely deák volt.

— Dobó István elé vezessetek! — kiáltá csengő hangon Sebők, — neki hozok üzenetet, neki kell engem végig hallgatnia.

— Abból ugyan nem harapsz ma, öcsém, — mormogott közbe egy deresszakállú toronyőr.

Bornemissza előtt úgy rémlett, mintha ezt a hangot egyszer, valamikor hallotta volna.

Közelebb jött, szemébe nézett a török követnek, de az arcról most sem ismert reá.

— Vezessetek Dobó elé, emberek! — parancsolá a körülállóknak s azok szó nélkül engedelmességek.

Dobó a vár piacán vizsgálta a felrobbant puskaporos torony romjait s rendeletet osztott ki, hogy a bitófát félóra alatt felállítsák.

Egy áruló akadt a mezei kapitányok közül, azt akasszák ma fel.

Dobó István széles vállú, athleta termetű, villogó szemű, harcédzett alak. A tuskés szakáll, melyet rövidre nyírva visel, a ráncolt homlok arcának szigorú kifejezést kölcsönöz, de ha e hom-